

Grunder för fristående examen

**SPECIALYRKESEXAMEN
FÖR FOTOGRAF
2007**

Grunder för fristående examen

**SPECIALYRKESEXAMEN
FÖR FOTOGRAF
2007**

© Utbildningsstyrelsen 2007

Edita Prima Oy

Helsingfors 2007

ISBN 978-952-13-3283-8 (häft.)

ISBN 978-952-13-3284-5 (pdf)

DNR **51/011/2006**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **13.12.2006**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.1.2007 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger
L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver Föreskrift Nr **7/011/2002**
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR SPECIALYRKESEXAMEN FÖR FOTOGRAF

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för specialyrkesexamen för fotograf. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.1.2007 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Överinspektör

PERTTI PITKÄNEN
Pertti Pitkänen

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av specialyrkesexamen för fotograf.....	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i specialyrkesexamen för fotograf och grunderna för bedömningen.....	9
---	---

KOMPETENSOMRÅDE: PRESSFOTOGRAFERING

1 § Bildjournalistik.....	9
a) Krav på yrkesskicklighet	9
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	9
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	10
2 § Bildreportage	11
a) Krav på yrkesskicklighet	11
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	11
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	11

KOMPETENSOMRÅDE: NATURFOTOGRAFERING

3 § Naturfotografering.....	11
a) Krav på yrkesskicklighet	11
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	11
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	12
4 § Naturfotografering inom ett specialområde.....	12
a) Krav på yrkesskicklighet	12
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	12
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	12

KOMPETENSOMRÅDE: REKLAMFOTOGRAFERING

5 §	Reklamfotografering	13
a)	Krav på yrkesskicklighet	13
b)	Mål och kriterier för bedömningen.....	13
c)	Sätten att påvisa yrkesskicklighet	13
6 §	Reklamfotografering inom ett specialområde	14
a)	Krav på yrkesskicklighet	14
b)	Mål och kriterier för bedömningen.....	14
c)	Sätten att påvisa yrkesskicklighet	14

KOMPETENSOMRÅDE: PORTRÄTTFOTOGRAFERING

7 §	Porträttfotografering	14
a)	Krav på yrkesskicklighet	14
b)	Mål och kriterier för bedömningen.....	14
c)	Sätten att påvisa yrkesskicklighet	15
8 §	Porträttfotografering inom ett specialområde.....	15
a)	Krav på yrkesskicklighet	15
b)	Mål och kriterier för bedömningen.....	15
c)	Sätten att påvisa yrkesskicklighet	15
9 §	Basfärdigheter för yrkesfotograf.....	16
a)	Krav på yrkesskicklighet	16
b)	Mål och kriterier för bedömningen.....	16
c)	Sätten att påvisa yrkesskicklighet	19

BILAGA	Yrkesbeskrivning.....	20
--------	-----------------------	----

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningsarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självvärdering och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV SPECIALYRKESEXAMEN FÖR FOTOGRAF

1 § Examensdelarna

Specialyrkesexamen för fotograf är uppdelad i fyra kompetensområden. Varje kompetensområde innehåller två obligatoriska examensdelar. Dessutom är den tredje delen obligatorisk för dem som inte har avlagt yrkesexamen för fotograf. Följande kompetensområden och delar ingår i examen:

Kompetensområde: Pressfotografering

1 § Bildjournalistik

2 § Bildreportage

Kompetensområde: Naturfotografering

3 § Naturfotografering

4 § Naturfotografering inom ett specialområde

Kompetensområde: Reklamfotografering

5 § Reklamfotografering

6 § Reklamfotografering inom ett specialområde

Kompetensområde: Porträttfotografering

7 § Porträttfotografering

8 § Porträttfotografering inom ett specialområde

Obligatorisk examensdel för dem som inte har avlagt yrkesexamen för fotograf:

9 § Basfärdigheter för yrkesfotograf

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I SPECIALYRKESEXAMEN FÖR FOTOGRAF OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

Grunderna för specialyrkesexamen för fotograf har utarbetats för fotografer som har grundutbildning inom branschen och minst fem års arbetserfarenhet. Specialyrkesexamen skiljer sig från yrkesexamen för fotograf genom att examinandens i den visar att han/hon behärskar ett utvalt specialområde.

I kraven på yrkesskicklighet för båda examen har nivån på kompetensen beskrivits med följande termer:

Behärskar = den mest krävande nivån

Kan = genomsnittlig nivå

Vet, känner, förstår = den minst krävande nivån

KOMPETENSOMRÅDE: PRESSFOTOGRAFERING

1 § Bildjournalistik

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Pressfotografen känner till samhällets mekanismerna, förstår och följer med sin tids fenomen och visar nyfikenhet.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• visar intresse i sitt arbete och är väl insatt i aktuella händelser• visar strukturerade uppfattningar om verksamheten i samhället och reagerar på sin tids fenomen.

Pressfotografen känner till journalismens grundprinciper.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala principerna för västerländsk informationsförmedlingen och yttrandefrihet • verkar enligt god journalistisk sed.
Pressfotografen har ett starkt journalistiskt grepp.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • förmedlar kunskap med sina bilder och kan återge stämningar • är medveten om de egna bildernas och valens betydelse som informationsförmedlare • är medveten om det dokumentära och historiska värdet av det egna arbetet • förstår överensstämmelsen mellan bild och text • utför sin fotograferingsuppgift på ett mångsidigt sätt • förhåller sig öppet till nya fotograferings-tillfällen.
Pressfotografen förstår den redaktionella helheten och det visuella uttrycket hos det medium eller den uppdragsgivare han/hon representerar.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • identifierar bildbeställarens visuella och innehållsmässiga förväntningar • kan anpassa sitt fotograferingsarbete till mediets innehållsmässiga och visuella uttryck.
Pressfotografen försöker hela tiden utveckla sig och är öppen för nya idéer.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • följer med den tekniska utvecklingen inom branschen • känner till den internationella utvecklingen inom pressfotografering • prövar nya arbetssätt.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer den heltäckande och mångsidiga portfölj med arbetsprov som fotografen producerat. Examinandens tidigare produktion beaktas då examensdelen avläggs. Bedömningen kompletteras med skriftliga framställningar och diskussioner. För att precisera bedömningen av yrkesskickligheten kan också examinandens självvärdering användas.

2 § Bildreportage

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Pressfotografen behärskar bildreportage.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• känner ingående till ämnet• kan välja en klar och fräsch synvinkel• behärskar samarbetet med redaktören, bildredaktören, ombrytaren och andra potentiella parter som har inflytande på projektet• kan vid behov närma sig människor och skapa kontakter på det sätt som fotograferingsuppgiften förutsätter• kan skapa praktiska förutsättningar för utförandet av projektet• producerar en högklassig helhet både visuellt och innehållsmässigt.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer det planenliga bildreportage som fotografen producerat. Som stöd för värderingen kan man använda skriftliga framställningar, diskussioner och annat motsvarande material. Vid preciserande av yrkesskickligheten kan också examinandens självvärdering användas.

KOMPETENSOMRÅDE: NATURFOTOGRAFERING

3 § Naturfotografering

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Naturfotografen behärskar särdragen inom naturfotografering.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• behärskar speciellt den fotograferings- och tilläggsutrustning som används vid naturfotografering• känner till principerna i anslutning till dolda kyffan, akvarium, terrarium och att locka fram djur• högaktar naturen och känner till författningar och bestämmelser om hur man rör och betar sig i naturen• handlar enligt de etiska principer som naturfotograferna godkänt• kan röra sig och göra utflykter i naturen (bl.a. kartläsning, orientering, säkerhet, inkvartering och första hjälp).

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer en krävande portfölj, en fotoutställning, bok eller av-framställning som fotografen producerat. Examinandens tidigare produktion beaktas då examensdelen avläggs. Till stöd för bedömningen används skriftliga framställningar, diskussioner och annat motsvarande material. Vid precisering av bedömningen av yrkesskickligheten kan också examinandens självvärdering användas.

4 § Naturfotografering inom ett specialområde

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Naturfotografen behärskar åtminstone ett specialområde inom fotografering (landskaps-, när-, växt-, djur-, undervattensfotografering o.s.v.).	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• är djupt förtrogen med sitt motiv• kan anpassa sig till olika fotograferings-situationer och anpassa sitt fotograferings-arbete till motiven.
Naturfotografen behärskar komposition av bildhelheter.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• producerar en sammanhängande och harmonisk helhet både till innehåll, tema, visualitet och framställning• inför nya fräscha synvinklar i behandlingen av ämnet• behärskar textproduktion inom sitt eget ämnesområde• kan samarbeta med redaktörer, bildredaktörer, ombrytare och andra potentiella parter som har inflytande på projektet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer en planerad krävande och enhetlig portfölj, en fotoutställning, bok eller av-föreställning som fotografen producerat. Som stöd för bedömningen kan skriftliga framställningar, diskussioner och annat motsvarande material användas. Vid precisering av bedömningen av yrkesskickligheten kan också examinandens självvärdering användas.

5 § Reklamfotografering

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Reklamfotografen följer med sin tids fenomen och utvecklar nya visuella uttryck samt förmedlar budskap med sina bilder.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • producerar bilder som speglar vår tid på ett fräscht sätt • följer med utvecklingen av branschens stilriktningar • förmedlar ett enkelt, klart och effektivt budskap med sina bilder.
Reklamfotografen kan kommunicera i situationer som hänför sig till planering och produktion av reklamfotografering.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • behärskar layout som en grund för arbetet • arbetar i växelverkan med andra personer som deltar i produktionsprocessen.
Reklamfotografen behärskar ingående den fotograferingsutrustning och kringutrustning som används i reklamfotograferingen.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • visar med sina bilder att han/hon behärskar utrustningen på ett mångsidigt och högklassigt sätt • kan anpassa sig till olika fotograferings-situationer och anpassa sitt fotograferings-arbete till motiven.
Reklamfotografen känner till grundprinciperna för reklam och marknadsföring.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner till reklam och de förordningar som hör till etiken inom reklam • arbetar kundinriktat samt reklam- och marknadsföringsorienterat.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer en omfattande och mångsidig portfölj med arbetsprov som fotografen producerat. Examinandens tidigare produktion beaktas då examensdelen avläggs. Ifall utomstående bildbehandlare har använts i bildhanteringen skall det nämnas. Bedömningen kompletteras med skriftliga framställningar och diskussioner. Vid precisering av bedömningen av yrkesskicklighet kan också examinandens självvärdering användas.

6 § Reklamfotografering inom ett specialområde

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Reklamfotografen behärskar åtminstone ett specialområde inom fotografering (industri, mat, livsstil, produkt, mode, interiörer o.s.v.).	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan samla ihop och kommunicera med det team som behövs för produktionen• kan göra upp en budget och följa den• kan göra upp nödvändiga tidtabeller och följa dem• är väl förtrogen med fotograferingsområdet• kommer med nya fräscha synvinklar på hur ämnet skall behandlas• förstår kundernas utgångspunkter och upprätthåller kundtillfredsställelse• producerar en visuellt och innehållsmässigt högklassig helhet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer den krävande reklamfotogeniska helhet som utförts under fotografens ledning. Helheten kan bestå av en reklamkampanj, årsberättelse, produktlansering, annonsserie eller motsvarande. Som stöd för bedömningen används skriftliga framställningar (layouter, offerter, budgeter, tidtabeller etc.) samt diskussioner. Också kundernas och samarbetspartnernas kommentarer kan användas som bedömningsmaterial. Vid precisering av bedömningen av yrkesskicklighet kan examinandens självvärdering användas.

KOMPETENSOMRÅDE: PORTRÄTTFOTOGRAFERING

7 § Porträttfotografering

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Porträttfotografen behärskar krävande fotograferingar på en högklassig nivå.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• skapar en bra kontakt med den som skall fotograferas• får den som skall fotograferas att engagera sig i fotograferingen• skapar en avslappnad stämning i fotograferingssituationen• vinner förtroende hos den person som skall fotograferas i fotograferingssituationen• behärskar användningen av belysning på

	ett mångsidigt sätt och på ett sätt som stödjer det egna uttrycket både i studio och miljö <ul style="list-style-type: none"> • tar kundens egenskaper och önskemål i beaktande.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer en krävande och i första hand kundorienterad portfölj, en fotoutställning, en bok eller av-presentation som fotografen producerat. Examinandens tidigare produktion tas i beaktande då examensdelen avläggs. Som stöd för bedömningen kan skriftliga framställningar, diskussioner och annat motsvarande material användas. Vid precisering av bedömningen kan också examinandens självvärdering användas.

8 § Porträttfotografering inom ett specialområde

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Porträttfotografen behärskar minst ett specialområde inom fotografering (t.ex. bröllopfoton, foton av barn, familjefoton osv.).	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • visar att han/hon känner till den uttrycksmässiga och tekniska utvecklingen både på nationell och internationell nivå • visar förmåga att utveckla nya visuella och produktionsmässiga idéer, sina produkter och det egna uttrycket • producerar visuellt och tekniskt högklassiga fotografier • visar med sitt arbete förmåga att främja branschens utveckling.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten för den här examensdelen påvisas genom att man bedömer en planlig, enhetlig och krävande portfölj, en fotoutställning, en bok eller av-presentation som fotografen producerat. Som stöd för bedömningen kan skriftliga framställningar, diskussioner och annat motsvarande material användas. Också examinandens självvärdering kan användas vid precisering av yrkesskickligheten.

9 § Basfärdigheter för yrkesfotograf

Den här examensdelen är obligatorisk för dem som inte har avlagt yrkesexamen för fotograf.

ARBETE I STUDIO

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Fotografen behärskar belysningen av olika motiv och användningen av studioutrustning.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• förstår skillnaden mellan att arbeta i studio och miljö• behärskar belysningskontrasten• behärskar hård och mjuk belysning• behärskar användningen av färger i belysningen• förstår färgtemperaturens betydelse i studioarbete• kan använda olika belysningsstilar enligt bildens motiv och syfte• tar i beaktande de krav som olika ämnen, material och ytstrukturer ställer på belysningen• behärskar, i den utsträckning som arbetet förutsätter, användningen av kamera som är anpassad till studioarbete och allmänt används samt dator som är kopplad till kameran• tar redan i fotograferingsskedet i beaktande de krav som den digitala arbetsgången ställer och de möjligheter den har.

ARBETE I MILJÖ

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Fotografen behärskar fotografering i miljö- förhållanden och i olika belysningsförhållanden.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• planerar vid behov fotograferingstillfället• fördjupar sig, vid behov och i mån av möjlighet, på förhand i miljön• tar i sitt arbete i beaktande de specialkrav som miljön och fotograferingssituationen ställer• utnyttjar fotograferingsmiljön i sitt arbete• beaktar redan i fotograferingssituationen de krav den digitala arbetsgången ställer

	<p>och vilka möjligheter den ger</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan innovativt använda sig av olika belysningsförhållanden (olika dagsljusförhållanden, olika artificiella ljusförhållanden och nattbelysning) • behärskar och kan uttrycksmässigt utnyttja förening av olika ljuskällor i miljöförhållanden • kan ändamålsenligt relatera den belysning som byggts upp till olika ljusförhållanden • behärskar användning av lampor anpassade till arbete i miljö • använder rutinerat kameror som är anpassade till arbete i miljö och som allmänt används • behärskar användningen av objektiv • behärskar användningen av reflexer och andra hjälpmedel i miljöförhållanden.
--	---

VISUELLT UTTRYCK

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Fotografen behärskar medel och möjligheter för uttryck.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • komponerar fotografiet utgående från ändamål och motiv • behärskar perspektivet och olika bildvinklar som uttrycksmedel • behärskar användning av skärpedjup som uttrycksmedel • behärskar ljus, nyanser och användning av färger som uttrycksmedel • behärskar användning av tid, ögonblick och rörelse som uttrycksmedel • tar redan i fotograferingsskedet i beaktande vilka begränsningar och möjligheter bildbehandlingen har.

DIGITAL ARBETSGÅNG

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Fotografen behärskar redskap och program i anslutning till bildhämtning, distribution och utmatning.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda skanner och skanningsprogram • behärskar filformat som används vid fotografering och kan använda dem på ett ändamålsenligt sätt • behärskar de krav som slutprodukten ställer på den digitala arbetsgången och på utrustningen • förstår begreppsapparaten och de centrala principerna för att behärska färg och tillämpar dem i sitt arbete • kan sköta uppdateringar av sina apparater och program • kan använda metadata och arkivera filerna • känner till faktorer i anslutning till lagring och sparande av färdiga kopior • beaktar datasäkerheten i behandlingen av filerna • kan behandla bilderna med ett bildbehandlingsprogram som allmänt används i yrket så att bilderna kan levereras till kunden i gott skick • kan med bildbehandlingen stödja och komplettera det egna uttrycket.

PLANERING OCH KOMMERSIELLA FÄRDIGHETER

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Fotografen kan planera sitt arbete och arbeta produktivt.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar beställarens eller kundens behov • kan berätta för kunden vilka möjligheter och begränsningar uppgiften har • känner till hela produktionsprocessen • kan uppskatta hur lång tid fotograferingen tar, kostnaderna och andra faktorer och utgående från det planera fotograferingen • kan prissätta sitt arbete och göra en offert • känner till grunderna för marknadsföring och kan marknadsföra sitt arbete

	<ul style="list-style-type: none"> • känner till grunderna för företagets ekonomiförvaltning och kan använda experthjälp i företagsverksamheten • kan arbeta som medlem av ett team och vid behov leda det • hittar viktiga samarbetspartner för sitt arbete och kan skapa kontakter • kan de förordningar som gäller personregister, dataskydd och upphovsrätt.
--	--

SPRÅKKUNSKAPER

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Fotografen skall ha de språkkunskaper som arbetet kräver.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • förstår i sitt arbete den centrala terminologin i muntlig eller skriftlig engelska • kan sköta kundbetjäningen antingen på finska eller svenska.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten i den här examensdelen påvisas i äkta arbetsmiljö i samband med normala arbetsuppgifter. Examinandens portföljer utgör det centrala bedömningsmaterialet. Till stöd för värderingen kan också skriftliga framställningar och muntliga diskussioner användas. För att precisera bedömningen av yrkesskickligheten kan examinandens självvärdering användas. Proven kan avläggas i flera delar eller moment förutsatt att yrkesskickligheten påvisas i den utsträckning som grunderna för examen förutsätter.

Yrkesbeskrivning

Befattningsbeskrivningen för fotografer inom olika områden skiljer sig från varandra enligt respektive fotografers kundkrets. Yrkesfotografen måste ändå alltid identifiera kundens behov och kunna handla utifrån dem. Utgående från detta kan man anse att fotografen verkar i ett serviceyrke. Ett fotograferingsarbete som skall utföras på beställning förutsätter ofta att fotografen fungerar som företagare. Pressfotografer och fotografer inom specialområden har traditionellt varit anställda, men också inom de här områdena går trenden mot frilans- och företagsverksamhet.

Yrkesfotografen skall ha visuell uttrycksförmåga och goda tekniska kunskaper och färdigheter. Dessutom förutsätts han ha kommunikativa och sociala färdigheter. Han skall kunna förutse och planera sitt arbete både ekonomiskt och tidsmässigt. En god allmänbildning och kännedom om mediekulturen är till fördel. Framför allt skall yrkesfotografen vara starkt engagerad i branschen och djupt intresserad av fotografering och visuell kommunikation.

Kompetensområde: Pressfotografering

Fotograferingens betydelse i informationsförmedlingen har varit mycket stor ända sedan det första nyhetsfotografiet och den första tryckta pressbilden. Inom informationsförmedlingen har fotografering differentierats till ett eget specialområde. Mest förädlad kan pressfotografens yrke jämföras med bildjournalistens yrke. Då talar man om ett journalistiskt eller bildjournalistiskt arbete. En bildjournalistik som är kompromisslös och förtrogen med ämnet förutsätter att fotografen har allmänbildning, kännedom om motivet och att han/hon suveränt behärskar den praktiska tekniken vid fotograferandet. Å andra sidan ser det ut som om utvecklingen går mot att framgång som pressfotograf också förutsätter goda färdigheter på andra delområden av fotografering.

Kompetensområde: Naturfotografering

Naturfotograferingens rötter finns i den klassiska fotograferingen, men först nutida media har gjort den till ett objekt för den stora allmänhetens intresse. Yrkesmässiga naturfotografer arbetar i allmänhet med långa och krävande projekt. En förutsättning för att lyckas är att känna till objektet och behärska fotograferingen. Syftet är i allmänhet att producera en produkthelhet som är enhetlig och harmonisk till innehåll, tema, visualitet och framställning och som kan publiceras som en bok, som Av-föreställning eller annan medieprodukt. Naturfotografen måste också behärska textproduktion inom sitt eget ämnesområde samt kunna samarbeta med redaktören, bildredaktören, ombrytaren och andra potentiella parter som inverkar på projektet.

Kompetensområde: Reklamfotografering

Då reklamfotograferingen är som bäst representerar den yrkets allra högsta tekniska kravnivå. Trots att fotografierna uppstår i tätt samarbete med en reklambyrå är fotografens skapande insats en betydelsefull del av slutresultatet. I reklamfotograferingen har bildens tekniska kvalitetsnivå alltid haft större betydelse än inom andra områden. Redan före digitalåldern har reklamfotograferna kunnat lösa mycket svåra problem i

anslutning till bildproduktionen. Digitaliseringen av fotograferingen innebär utmaningar för reklamfotograferingen men ger också många nya kreativa möjligheter.

Kompetensområde: Porträttfotografering

Bland fotografyrkena har porträttfotograferingens ställning hållits någorlunda stabil ända till våra dagar. Fortfarande hör det till allmänna vanor att gå och fotografera sig i speciella livssituationer. Det hör till porträttfotografernas dagliga arbete att ta konfirmationsfoton, studentfoton och bröllopfoton. Skickliga porträttfotografer kan ändå utföra också dessa arbetsuppgifter på en visuellt och uttrycksmässigt hög nivå och på så vis också främja utvecklingen inom det fotografiska uttrycket. För den kundorienterade och yrkesskickliga porträttfotografen erbjuder branschen rikligt med utvecklingsmöjligheter.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380
00531 Helsingfors
(09) 774 774 50
(09) 774 774 75
kirjasto@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel